

Islands ansökan om medlemskap i Europeiska unionen

Europaparlamentets resolution av den 7 juli 2010 om Islands ansökan om medlemskap i Europeiska unionen

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 540/2010 av den 16 juni 2010 om att lägga till Island i förteckningen över de länder som kommer i fråga för EU:s föranslutningsstöd som ska hjälpa kandidatländer att anpassa den egna lagstiftningen till unionens lagstiftning,
- med beaktande av kommissionens yttrande om Islands ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (SEK(2010)0153),
- med beaktande av Europeiska rådets beslut av den 17 juni 2010 om att inleda anslutningsförhandlingar med Island,
- med beaktande av sin resolution av den 26 november 2009 om kommissionens 2009 års strategidokument för utvidgningen gällande länderna på västra Balkan, Island och Turkiet¹,
- med beaktande av sin resolution av den 11 februari 2010 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1085/2006 av den 17 juli 2006 om upprättande av ett instrument för stöd inför anslutningen (KOM(2009)0588 – C7-0279/2009 – 2009/0163(COD))²,
- med beaktande av uttalanden av rådet och kommissionen om Islands ansökan om medlemskap i Europeiska unionen,
- med beaktande av artikel 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Enligt artikel 49 i EU-fördraget får ”varje europeisk stat [...] ansöka om att bli medlem av unionen”.
 - B. För varje land gäller att framsteg i riktning mot medlemskap i Europeiska unionen grundas på de ansträngningar som görs och på de resultat som uppvisas när det gäller att uppfylla anslutningskriterierna, samtidigt som även EU:s förmåga att integrera nya medlemsstater måste respekteras.
 - C. Island lämnade in sin ansökan om medlemskap i Europeiska unionen den 17 juli 2009.
 - D. Den 24 februari 2010 avgav kommissionen sitt yttrande och rekommenderade i detta att förhandlingar om medlemskap bör inledas med Island.
 - E. Tidigare utvidgningar har utan tvekan inneburit framgångar både för EU och för de

¹ Antagna texter, P7_TA(2009)0097.

² Antagna texter, P7_TA(2010)0026.

medlemsstater som anslutit sig och har bidragit till stabilitet, utveckling och välbefinnande för Europa som helhet. Det är därför väsentligt att skapa de villkor som behövs för att fullborda anslutningsprocessen med Island och garantera att även denna anslutning blir framgångsrik, i enlighet med Köpenhamnskriterierna.

- F. Förbindelserna mellan Island och EU härrör från 1973 då de båda parterna ingick ett bilateralt frihandelsavtal.
- G. Som medlem i Europeiska ekonomiska området (EES) och signatär av Schengenavtalen och Dublinförordningen bedriver Island redan ett nära samarbete med EU och har därför redan införlivat en stor del av unionens regelverk.
- H. Island har en lång demokratisk tradition och en rättsordning som överensstämmer mycket väl med unionens regelverk.
- I. Genom EES:s finansieringsmekanism har Island sedan 1994 bidragit på ett betydelsefullt sätt till sammanhållningen och solidariteten i Europa.
- J. I avsaknad av en militär tradition bidrar Island till EU:s fredsbevarande uppdrag med civila insatser och ser regelbundet till att anpassa sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.
- K. Island och dess befolkning har drabbats hårt av den globala finansiella och ekonomiska krisen som ledde till att landets bankväsende kollapsade 2008.
- L. I juni respektive oktober 2009 undertecknade Förenade kungarikets och Nederländernas regeringar två överenskommelser med Islands regering om villkoren för återbetalning av lån på 1,3 miljarder euro från Nederländerna respektive 2,4 miljarder pund från Förenade kungariket. Efter en folkomröstning den 6 mars 2010 avvisades överenskommelsen från oktober. Parterna förväntas nå en ny överenskommelse om de utbetalningar som ska täckas av den isländska insättningsgarantin.
- M. I en formell skrivelse av den 26 maj 2010 förklarade Eftas övervakningsmyndighet att Island har en skyldighet att betala minimisättning till Icesaves bankkunder i Förenade kungariket och Nederländerna.
- N. Det råder skilda meningar om EU-medlemskap bland såväl den isländska allmänheten som landets politiska partier. Den allmänna opinionen om EU-medlemskap har i ljuset av den politiska och ekonomiska krisen förskjutits märkbart i negativ riktning sedan sommaren 2009.

Politiska kriterier

1. Europaparlamentet välkomnar Europeiska rådets beslut om att inleda anslutningsförhandlingar med Island.
2. Europaparlamentet välkomnar utsikten att ett land med en stark demokratisk tradition ansluter sig till EU. Parlamentet betonar i detta sammanhang att Islands anslutning kan innebära fördelar både för landet och för EU och kommer ytterligare att stärka unionens roll som företrädare för och försvarare av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter runtom i världen.

3. Europaparlamentet vill betona det utmärkta samarbetet mellan dess ledamöter och ledamöterna i Alltinget inom ramen för EES:s gemensamma parlamentarikerkommitté, och förväntar sig ett lika fruktbart samarbete inom den nya gemensamma parlamentarikerkommittén EU–Island.
4. Europaparlamentet välkomnar särskilt initiativet Icelandic Modern Media, som är ett initiativ för att ge såväl Island som EU en stark rättslig ställning när det gäller att skydda yttrande- och informationsfriheten.
5. Europaparlamentet uppmanar de isländska myndigheterna att åtgärda den åtskillnad som nu görs mellan EU-medborgare beträffande deras rösträtt och valbarhet i lokala val på Island.
6. Europaparlamentet påpekar att i EU:s nya utvidgningsstrategi är kandidatlandets rättssystem ett av de områden som EU ägnar särskild uppmärksamhet redan tidigt i föranslutningsfasen. Parlamentet anser att Islands regering bör vidta nödvändiga åtgärder för att garantera rättsväsendets oberoende, i enlighet med Venedigkommissionens rekommendationer genom att på lämpligt sätt åtgärda den dominerande ställning som justitieministern tillika ministern för mänskliga rättigheter intar vid utnämningen av domare, åklagare och högre tjänstemän inom rättsförvaltningen. Parlamentet har fullt förtroende för att de isländska myndigheterna kommer att genomföra de ändringar som krävs.
7. Europaparlamentet uppmanar Island att ratificera FN:s konvention mot korruption och Europarådets civilrättsliga konvention om korruption.
8. Europaparlamentet lovordar Island för dess goda renommé när det gäller mänskliga rättigheter. Samtidigt uppmanar dock parlamentet de isländska myndigheterna att ratificera Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter liksom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
9. Europaparlamentet uppmanar Island att tillämpa OSSE-ODIHR:s rekommendationer från 2008 om hatbrott.

Ekonomiska kriterier

10. Europaparlamentet konstaterar att Island i allmänhet uppvisar tillfredsställande resultat när det gäller att uppfylla de skyldigheter som medlemskap i EES medför, liksom dess kapacitet att stå emot konkurrensen och marknadskrafternas påtryckningar från EU. Parlamentet noterar emellertid att det krävs ytterligare ansträngningar för att anpassa systemet till de allmänna principerna och garantera full överensstämmelse med regelverket i fråga om bedömning av överensstämmelse, ackreditering och marknadsövervakning. Parlamentet noterar den formella skrivelsen av den 26 maj 2010 från Eftas övervakningsmyndighet till Islands regering, vilket innebär att det därmed inleds ett överträdelseförfarande för landets underlåtenhet att uppfylla skyldigheterna enligt EES-avtalet i fråga om genomförandet av direktiv 94/19/EG om system för garanti av insättningar, och välkomnar den beredskap som den isländska regeringen har meddelat när det gäller att snarast möjligt slutföra förhandlingarna om Icesave.
11. På längre sikt är Islands ekonomiska välstånd beroende av att landets ekonomi diversifieras ytterligare, och Europaparlamentet välkomnar politiska initiativ i denna

riktning.

12. Europaparlamentet erinrar om att miljön är ett prioriterat område för EU, och välkomnar Islands starka engagemang på det miljöpolitiska området.
13. Europaparlamentet konstaterar att medan konsolideringen av Islands budget fortfarande utgör en stor utmaning visar landet goda tecken på att kunna stabilisera ekonomin. Parlamentet anser att de åtgärder som hittills vidtagits på det monetära området går i rätt riktning för att förbättra den finansiella och ekonomiska stabiliteten.
14. Europaparlamentet välkomnar den särskilda undersökningskommissionens rapport som kan komma att bidra till att stärka det nationella förtroendet. Parlamentet anser att undersökningskommissionens arbete bör följas av insatser för att åtgärda de angelägna politiska, ekonomiska och institutionella brister som uppmärksammas i rapporten.
15. Europaparlamentet välkomnar att den isländska pensionsförföreningen (Ipfa) har gått med på att genomföra en oberoende utredning av de arbetsmetoder och den investeringspolitik som pensionssystemen tillämpade under perioden före det ekonomiska sammanbrottet.
16. Europaparlamentet anser att en bilateral överenskommelse måste nås för återbetalning av lån på totalt 3,9 miljarder euro till de brittiska och nederländska regeringarna. Parlamentet understryker att en överenskommelse som är godtagbar för samtliga parter skulle återupprätta förtroendet för Islands förmåga att infria sina åtaganden, däribland att uppfylla alla skyldigheter enligt EES-avtalet, och samtidigt bidra till att stärka allmänhetens stöd för den isländska anslutningsprocessen i både Island och EU.
17. Europaparlamentet noterar Islands önskemål att tillhöra euroområdet, något som kan bli verklighet efter det att landet har anslutit sig till EU och uppfyllt de nödvändiga villkoren.
18. Europaparlamentet välkomnar godkännandet av den andra översynen av IMF:s beredskapsavtal för att stabilisera valutan, omstrukturera bankerna och konsolidera budgeten.
19. Europaparlamentet oroas av Islands höga arbetslöshet och höga inflation men noterar samtidigt tecken på att situationen har förbättras något på senare tid.
20. Europaparlamentet lovordar Island för landets stora investeringar i utbildning, forskning och utveckling.

Förmåga att påta sig de skyldigheter som följer av ett medlemskap

21. Europaparlamentet konstaterar att som EES-medlem har Island kommit mycket långt när det gäller att uppfylla kraven i tio av förhandlingskapitlen och till viss del i ytterligare elva kapitel, varför det endast återstår tolv hela kapitel som inte omfattas av EES och som därför måste bli föremål för förhandling. Parlamentet framhäver att kommissionen har betonat att Island, om det ska uppfylla anslutningskriterierna, måste göra stora ansträngningar för att anpassa sin lagstiftning till unionens regelverk på flera områden, och se till att genomföra och upprätthålla detta regelverk på ett verkligt sätt på medellång sikt. Parlamentet understryker att ett viktigt villkor för anslutningsförhandlingarna är att Island uppfyller sina skyldigheter enligt EES-avtalet

liksom enligt de överenskommelser som landet har ingått beträffande genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket.

22. Europaparlamentet uppmanar de isländska myndigheterna att åtgärda de viktigaste institutionella svagheterna i landets ekonomi, i första hand finansstillsyns- och insättningsgarantisystemens organisation och funktionssätt.
23. Europaparlamentet uppmuntrar Island att införa en jordbruks- och landsbygdsutvecklingspolitik som är i linje med EU:s politik och att inrätta de administrativa strukturer som krävs för detta. Parlamentet understryker i detta sammanhang att EU:s politik måste ta hänsyn till Islands speciella miljö- och naturbetingelser, djur- och växtliv samt landets geografiska avstånd från det europeiska fastlandet.
24. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att låta de isländska myndigheterna delta i de pågående diskussionerna om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken.
25. Europaparlamentet ger erkännande åt det ansvarsfulla och hållbara sätt på vilket Island har förvaltat sina marina tillgångar, och förväntar sig att både EU och de isländska myndigheterna uppvisar en konstruktiv anda i förhandlingarna om kravet på Island att anta unionens gemensamma fiskeripolitik, så att man vid förhandlingarnas slut ska ha kommit fram till en för båda parter tillfredsställande lösning som utgår från bästa praxis och som skyddar både yrkesfiskarnas och konsumenternas intressen i både EU och Island.
26. Europaparlamentet uppmuntrar Island att vidta åtgärder i fråga om den egna fiskeripolitiken för att underlätta övergången till den gemensamma fiskeripolitiken.
27. Europaparlamentet kräver att Island ska upphöra med all valfångst och återta samtliga reservationer som landet har ingivit hos Internationella valfångstkommissionen.
28. Europaparlamentet konstaterar att Island kan ge ett värdefullt bidrag till EU:s miljö- och energipolitik genom landets erfarenheter av förnybara energikällor, särskilt jordvärmeenergi, miljöskydd och kampen mot klimatförändringar.

Regionalt samarbete

29. Europaparlamentet ser Islands anslutning till EU som en strategisk möjlighet för EU att spela en mer aktiv och konstruktiv roll i – och att även bidra till – den multilaterala styrningen av den arktiska regionen, eftersom den europeiska närvaron därmed förankras ytterligare i Arktiska rådet. Parlamentet påpekar att detta kommer att göra det lättare att ta itu med gemensamma miljöfrågor och att det även kan öka intresset i EU för frågor som rör Arktis och för skyddet av detta område på regional och internationell nivå.
30. Europaparlamentet välkomnar det faktum att Islands anslutning till EU skulle stärka den nordatlantiska dimensionen av unionens externa politik.

Den allmänna opinionen och stöd för utvidgningen

31. Europaparlamentet uppmanar de isländska myndigheterna att inleda en bred offentlig debatt om anslutning till EU och då göra det civila samhället delaktigt i processen från allra första början, bemöta det isländska folkets oro för ett EU-medlemskap och beakta att

det krävs ett fast åtagande för att förhandlingarna ska bli framgångsrika. Parlamentet uppmanar kommissionen att bistå de isländska myndigheterna, om de så begär, med material och tekniskt stöd för att hjälpa dem att förbättra insynen i och ansvarstagandet för anslutningsprocessen, och att organisera en grundlig och omfattande informationskampanj i hela landet om konsekvenserna av EU-medlemskap, så att det isländska folket kan fatta ett välgrundat beslut vid en framtida folkomröstning om anslutning.

32. För Europaparlamentet är det mycket viktigt att EU:s medborgare ges klar och fullständig information om konsekvenserna av en isländsk anslutning. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta åtgärder i detta syfte, och menar att det är lika viktigt att ta till sig och bemöta medborgarnas oro och frågor samt att reagera på de synpunkter och behov som uttrycks.

o

o o

33. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament samt Alltingets talman och Islands regering.